Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1280 S Stockholm

Nr 15

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motion om statsbidrag till avloppsanläggningar i Vindelådalen, m. m.

Motionen

I motionen 1972:1278 av herr Nilsson i Tvärålund m. fl. (c) har föreslagits att riksdagen beslutar 1. att uppdraga till Kungl. Maj:t att pröva frågan om särskilda bidrag till avloppsanläggningar som färdigställts eller planerats och beslutats efter Vindelälvsbeslutets fattande, samt 2. att uppdraga till Kungl. Maj:t att pröva frågan om särskilt statsbidrag till drift av ifrågavarande anläggningar.

Utskottet

Motionärerna hänvisar till statsmakternas beslut att inte bygga ut vattenkraften i Vindelälven och till de krav som kan ställas på sysselsättningsåtgärder som ersättning för den tidigare planerade utbyggnaden. Det framhålls att under debatten om utbyggnaden frågan om naturvården spelat en betydande roll. Bl. a. hade betonats värdet av att ha en för forskning och fritidsintressen lättillgänglig och orörd älv. Berörda kommuner har, framhåller motionärerna, förklarat sig villiga att medverka till att älven hålls så ren och orörd som möjligt. Det synes emellertid knappast rimligt att kommunerna ensamma skall svara för detta. Dels är det ett allmänintresse som tillgodoses, dels överstiger kostnaderna kommunernas ekonomiska förmåga. Om statsmakternas intentioner i samband med Vindelälvsbeslutet skall kunna fullföljas måste de kostnader som följer härav i högre grad än vad nu gällande bidragsbestämmelser förutsätter bestridas genom statsmedel. En avsevärt högre bidragsandel till anläggningskostnaderna är sålunda enligt motionärerna nödvändig samtidigt som ett kraftigt verkande bidrag till finansiering av de höga driftkostnaderna bör kunna övervägas för anläggningar som färdigställts efter Vindelälvsbeslutets fattande och anläggningar som planerats eller som framdeles kommer att beslutas.

Motionärernas önskemål om statliga bidrag synes avse såväl vatten- och avloppsanläggningar som avloppsreningsverk. Utskottet vill beträffande bidragsgivningen för nämnda ändamål framhålla att de tidigare utgående bidragen till vatten- och avloppsanläggningar år 1968 ändrades och inriktades på vattenvårdande åtgärder. Numera utgår från anslagsposten Bidrag till kommunala avloppsreningsverk m. m. bidrag med högst 50 procent av kostnaderna – dock att under tiden 1.11.1971–30.6.1972 bidragen på vissa villkor kan höjas till högst 75 procent av kostnaderna.

En statlig utredning, sakkunniga för planering av turistanläggningar och fritidsområden, som har i uppdrag bl. a. att utarbeta ett program för utveckling av turism och friluftsliv i Vindelälvsområdet, har avgivit ett delbetänkande som innefattar en inventering av den näringsgeografiska bakgrunden, befintliga områden och anläggningar för turism och friluftsliv samt redan föreliggande utredningar och planer som berör nämnda aktiviteter. I delbetänkandet lämnas också anvisning på ett antal projekt som anses kunna genomföras utan att föregripa programmet. Programarbetet fortsätter, och de sakkunniga har uppgivits komma att slutföra sitt arbete innevarande år. Vidare är enligt vad utskottet inhämtat en framställning till Kungl. Maj:t om särskilt statsbidrag till Vindelälvskommunerna under remissbehandling.

De för Vindelälvsområdet aktuella problemen är som framgår av det föregående föremål för prövning i olika avseenden. Såvitt utskottet kunnat bedöma kommer därvid bl. a. de i motionen upptagna spörsmålen att ägnas uppmärksamhet. Motionens syfte torde därför kunna bli tillgodosett utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen anser motionen 1972:1278 besvarad med vad utskottet i det föregående anfört.

Stockholm den 6 april 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Hedström (s), Augustsson (s), Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), herrar Takman (vpk), Johansson i Holmgården (c), Berndtsson i Bokenäs (fp), Åberg (fp), fru Theorin (s) och herr Leuchovius (m).

Nr 16

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motion om reglering av täkt inom vattenområde.

Motionen

I motionen 1972:563 av herr Strömberg m. fl. (fp) har hemställts 1. att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av 18 § naturvårdslagen att täkt inom vattenområde för annat ändamål än för husbehov ej får ske utan länsstyrelsens tillstånd, 2. att vederbörande utskott utarbetar erforderlig lagtext.

Utskottet

I föreliggande motion behandlas de problem som sammanhänger med att behovet av sand för olika ändamål i stor uträckning tillgodoses genom sandsugning i vattenområde. Enligt motionärerna medför nuvarande förhållanden en intressekollision med friluftslivet, eftersom samma områden som utsätts för sandsugning i regel används för friluftsbad. Särskilt allvarliga framstår olägenheterna i de delar av landet som är fattiga på sand. I motionen nämns som exempel Bohuslän som ett område med begränsad tillgång på sandstränder lämpade för bad. Motionärerna, som framhåller att de lagliga möjligheterna att förhindra täkt under vatten f. n. är nästan obefintliga, anser att riksdagen för att möjliggöra skydd av värdefulla områden bör besluta sådan ändring av 18 § naturvårdslagen att täkt inom vattenområde i likhet med annan i lagrummet angiven täkt skall vara beroende av länsstyrelsens tillstånd, såvitt den ej avser täkt för husbehov.

I anledning av det anförda vill utskottet framhålla att länsstyrelsen beslutar om upplåtelse från staten av rätt till täktverksamhet inom allmänt vattenområde i Vänern, Vättern och Hjälmaren samt i Storsjön i Jämtland. När det gäller kontinentalsockeln meddelar kommerskollegiet sådant tillstånd. Som motionärerna framhåller gäller i 18 § naturvårdslagen intagna bestämmelser om tillståndstvång vid täkt av sten, grus, sand och lera för annat ändamål än markinnehavarens husbehov ej sådan täkt inom vattenområde. Däremot kan bestämmelserna i 2 kap. vattenlagen om byggande i vatten och om grundvattentäkt i vissa fall bli tillämpliga på dylik täkt. Företag kan därigenom bli föremål för vattendomstols prövning. Möjligheterna att komma till rätta med de i motionen påtalade olägenheterna får emellertid bedömas vara förhållandevis begränsade f. n.

Enligt utskottets mening berör motionen ett viktigt problem som det är angeläget att finna en tillfredsställande lösning på. Vad gäller den av motionärerna ifrågasatta ändringen av bestämmelserna i naturvårdslagen